

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister

Chief Economist

Auteur

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e

@minezk.nl

13/5/21
10.2.e *ahhoord*

Datum

21 april 2021

Kenmerk

CE / 21119562

nota

Kamervragen D66 over 'Diederik Samsom: Nederland laat miljarden aan subsidies liggen voor energietransitie'

Kopie aan

10.2.e

Parafenroute

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Bijlage(n)

(1) Beantwoording kamervragen

Aanleiding

Het lid Boucke (D66) heeft schriftelijke vragen gesteld aan u over het AD-bericht 'Diederik Samson: Nederland laat miljarden aan subsidies liggen voor energietransitie' (zie bijlage).

Advies

U kunt de beantwoording ondertekenen.

Kernpunten

- In uw beantwoording geeft u aan dat het demissionair kabinet er bewust voor kiest om het besluit over de inhoud van het RRP over te laten aan het volgende kabinet. Hierbij legt u ook uit dat Nederland geen middelen misloopt door een plan later in te dienen.
- Verder geeft u in de beantwoording een reflectie op het belang van waterstof voor de energietransitie.

Bijlage 1: AD-artikel**Diederik Samsom: Nederland laat miljarden aan subsidies liggen voor energietransitie**

Nederland laat miljarden Europees geld liggen omdat er te weinig plannen worden gemaakt voor de energietransitie, zegt Diederik Samsom. Volgens de kabinetschef van Frans Timmermans pakken bedrijven de handschoen wel op.

Peet Vogels 08-04-21, 13:02 Laatste update: 08-04-21, 13:04

Bij gebrek aan initiatief van de Nederlandse overheid gaan tachtig bedrijven, verenigd in Koplopers Nederland Waterstofland, concrete stappen zetten om te zorgen dat Nederland de klimaatdoelstellingen gaat halen. Een nieuwe regering moet straks wel met beleid en geld de plannen ondersteunen.

In 2030 moet de uitstoot van CO2 in de EU zijn gehalveerd, in 2050 moet Europa helemaal CO2-neutraal zijn, zo hebben de EU-landen afgesproken. Diederik Samsom, kabinetschef van eurocommissaris Frans Timmermans ziet dat de bedrijven in Nederland wel willen. Er worden plannen gemaakt en investeringen aangekondigd. „Het marstempo is goed.”

Ook waterstof noodzakelijk

Maar de Nederlandse overheid laat het nog afweten. Samsom wijst op het Europees Herstelfonds van 750 miljard euro. Een flink deel van dat geld is geormerkt voor de energietransitie. En daar kan Nederland ook aanspraak op maken. „De regering heeft nog geen plan ingediend, landen als Frankrijk, Spanje en Duitsland wel. Het geld kan gebruikt worden voor publieke investeringen, bijvoorbeeld het gasnet geschikt maken voor waterstof.” Want alle betrokkenen zijn het eens dat waterstof, naast zonne- en windenergie, noodzakelijk is om de klimaatdoelstelling te bereiken.

Waterstof kan fungeren als energiedrager en voor de opslag van energie. „Bij wind- en zonne-energie heb je pieken en dalen in de productie. Als je meer elektriciteit produceert dan er vraag is kun je de overtollige stroom gebruiken om waterstof te maken”, zegt Samsom. De waterstof kan dan weer worden omgezet in stroom als er te weinig zon- en windstroom is. Waterstof is ook een vervanger voor aardgas, olie of kolen. „Basischemicaliën worden nu gemaakt uit olie en gas, in de toekomst kan dat met waterstof. Ook voor de productie van staal, kunstmest of cement kan waterstof gebruikt worden”, geeft Samsom als voorbeelden.

Die industrieën zijn grote energiegebruikers die veel CO2-uitstoten. Om klimaatneutraal te worden moet op den duur gebruik gemaakt worden van 'groene waterstof'. Dat is waterstof die met zonne- of windstroom is geproduceerd. Dan komt er geen CO2 vrij.

Waterstof als brandstof

Niet alleen de industrie heeft waterstof nodig om duurzaam te worden. Voor het verkeer is het gas ook nodig, is de verwachting. Auto's kunnen elektrisch worden, maar voor vrachtwagens zijn de batterijen niet krachtig genoeg. Waterstof als brandstof is dan een mooie oplossing.

De overheid moet investeren in infrastructuur en via subsidies bedrijven stimuleren om in waterstof te investeren. Maar de bedrijven moeten niet alleen op de overheid wachten, vindt Samsom. „Wacht niet tot de overheid alle risico's wegneemt, maar neem ook zelf risico's. We hoeven niet allemaal Elon Musk te zijn, maar een bedrijf als Shell opereert nu helemaal aan de andere kant van het spectrum. Grotere stappen van het bedrijfsleven zijn nodig.”

Inmiddels zijn er de nodige initiatieven vanuit het bedrijfsleven. In Groningen liggen plannen om 9 miljard euro in waterstofproductie en windenergie te steken. Ook in de Rotterdamse haven en de Zeeuwse Delta zijn plannen voor miljardeninvesteringen in waterstofproductie. In Zeeland zitten grote energiegebruikers als Dow en Yara, de grootste kunstmestproducent van Europa. En in Rotterdam wil Shell een elektrolysemachine neerzetten die gevoed wordt door stroom van een windpark op zee. Met Koplopers Nederland Waterstofland, een initiatief van Toyota (Louwman Group), Gasunie, Groningen Seaports, Remeha, Shell, Stedin Groep en Port of Amsterdam, wil het bedrijfsleven nog extra stappen zetten.

De verwachting is dat waterstof goedkoper wordt naarmate de productie opgevoerd wordt. Samsom trekt de parallel met windenergie. „Onder het kabinet Rutte II trokken we 13 miljard euro uit voor subsidie op windstroom. Maar de prijs is zo hard gedaald dat we maar 4 miljard euro subsidie hebben gegeven.”

Aardgas vervangen

Speciale aandacht is er voor de gebouwde omgeving. Er moet draagvlak komen voor de energietransitie onder de bewoners van de 7 miljoen huizen in Nederland. „Er wordt wel steeds gesproken over elektrificatie van de huizen”, zegt Marc van der Linden, bestuursvoorzitter van netbeheerder Stedin. „Maar aardgas is nu veel belangrijker dan elektriciteit. Twee derde tot driekwart van de energierekening is gas.”

En dat aardgas vervangen is een enorme klus. „Er zijn drie opties voor verduurzaming. Alles elektrisch maken, ook verwarming. De tweede optie is de woning aansluiten op een warmtenet of de gasinfrastructuur blijven gebruiken en aardgas vervangen door groen gas of andere duurzame gassen zoals waterstof”, zegt Van der Linden.

Helemaal elektrisch is een optie voor nieuwe huizen. Maar voor oude woningen is dat te kostbaar. „Dan moet een huis helemaal geïsoleerd zijn, dan praat je al snel over 20.000 tot 30.000 euro voor een oude woning”, zegt Arthur van Schayk, algemeen directeur van Remeha, een bedrijf dat verwarmingsketels en warmtepompen maakt en installeert. „Dat zal het draagvlak voor warmtepompen niet vergroten.”

Wanneer waterstof, wanneer elektrificatie ?

Remeha heeft al op eigen risico verwarmingsketels ontworpen die op waterstof kunnen branden. De ketels zijn er, nu is het nog wachten op klanten.

Stedin en Remeha vragen de overheid om ruimte om te experimenteren. In Uithoorn is eind vorig jaar een proef gedaan in een sloopwijk, waar aardgas is vervangen door waterstof met gebruik van bestaande gasleidingen. De resultaten zijn bemoedigend. Maar er is meer onderzoek nodig, ook om te kijken wanneer

Chief Economist**Kenmerk**
CE / 21119562

elektrificatie beter is, en wanneer waterstof. Ook moet er meer ervaring opgedaan worden in het geschikt maken van gasnetten voor waterstof.

Aardgas is goedkoop en comfortabel, maar stoot CO2 uit. Waterstof is duur en nog onvoldoende beschikbaar. Een dilemma. Maar de omslag zal er toch komen, denkt Van der Linden. „Door diverse heffingen wordt aardgas duurder. De prijs van waterstof zal gaan dalen als de productie op gang komt.“ Dan wordt waterstof vanzelf economisch rendabel. Maar uiteindelijk zal de consument meer voor energie gaan betalen, verwacht Van der Linden.